

Rapport 2021:19

Den ojämlika (?) arbetslöshetsbördan under den första vågen av covid-19-pandemin i Sverige

I rapporten studerar Marcus Eliason vid IFAU hur arbetslöshetsbördan i termer av inflöde, utflöde och beståndet av arbetssökande inskrivna vid Arbetsförmedlingen fördelades mellan olika grupper under pandemins första våg våren 2020.

En varseltopp utan tidigare motstycke

De restriktioner som infördes under våren 2020 för att minska smittspridningen av covid-19 resulterade i en varseltopp utan tidigare motstycke i modern tid. Bara under mars månad varslades drygt 42 000 personer. Det är dubbelt så många som i topparna under 1990-talskrisen och finanskrisen.

Hotell- och restaurangbranschen drabbades hårdast och varslade 14 000 personer. Detta trots att Sverige varken stängde ner samhället eller införde lika strikta restriktioner som många andra länder.

Redan utsatta grupper drabbas oftast hårdast i lågkonjunkturer

Från tidigare lågkonjunkturer vet vi att utsatta grupper oftast drabbas hårdast. Invandrare, unga och lågutbildade löper en högre risk att bli eller förbli arbetslösa.

Män brukar också bli arbetslösa oftare än kvinnor då män i större utsträckning än kvinnor är anställda i konjunktur känsliga branscher.

Tidiga internationella studier har också visat att just de utsatta grupperna drabbades hårdast i pandemins inledande skede. Dock med ett undantag: kvinnor verkar ha drabbats hårdare än män i många länder.

Sverige valde en annan väg

Medan många andra länder stängde ner sina samhällen valde Sverige en annan väg under pandemins första våg. Individerna fick ett stort eget ansvar att följa Folkhälsomyndighetens allmänna råd om social

distansering mm. Det fanns bara tre tvingande restriktioner (i) förbudet mot att hålla sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 500 personer (senare sänkt till 50 personer), (ii) inreseförbudet till EU via Sverige, och (iii) att alla verksamheter skulle säkerställa att de vidtog lämpliga åtgärder för att undvika smittspridning (inkl. särskilda föreskrifter för restauranger, caféer m.m.).

Att kvantifiera hur arbetslösheten fördelades

Syftet med studien har varit att kvantifiera och dokumentera hur arbetslöshetsbördan under våren och sommaren 2020 (vecka 11–31) fördelades mellan olika grupper. Skillnaderna i inflödet, utflödet och beståndet av arbetssökande vid Arbetsförmedlingen har jämförts med motsvarande skillnader under föregående år.

Unga drabbades hårdare

Det är tydligt att de yngre drabbades hårdare än äldre, även om ingen åldersgrupp var förskonad.

För yngre under 25 år ökade inflödet till Arbetsförmedlingen med i genomsnitt 1 700 arbetssökande per vecka (88 procent). Det genomsnittliga beståndet ökade med knappt 17 000 arbetssökande (25 procent).

För dem som var 60 år eller äldre ökade inflödet med i genomsnitt 140 arbetssökande per vecka (45 procent). Det genomsnittliga beståndet äldre arbetssökande hos Arbetsförmedlingen ökade med knappt 3 900 arbetssökande (8 procent).

Fler svenskfödda, men större risk för utrikesfödda

Det var betydligt *fler* svenskfödda än utrikes födda som anmälde sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen, men utrikes födda löpte samtidigt en *högre risk* än svenskfödda att behöva anmäla sig som arbetssökande.

För svenskfödda ökade inflödet med i genomsnitt 3 800 arbetssökande per vecka (86 procent) och det genomsnittliga beståndet med knappt 50 000 arbets-sökande (17 procent).

För utrikes födda ökade inflödet med i genomsnitt 1 500 arbetssökande per vecka (50 procent) och det genomsnittliga beståndet med knappt 29 000 arbets-sökande (10 procent).

När dessa siffror sätts i relation till den mer än tre gånger så stora andelen svenskfödda i befolkningen konstateras att utrikesfödda löpte en högre risk att behöva anmäla sig som arbetssökande.

Små skillnader mellan män och kvinnor i Sverige

Arbetslöshetsbördan fördelades relativt jämnt mellan kvinnor och män under den studerade perioden. Det

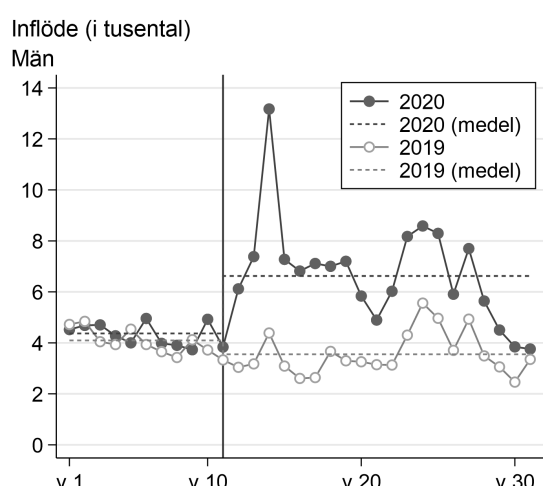
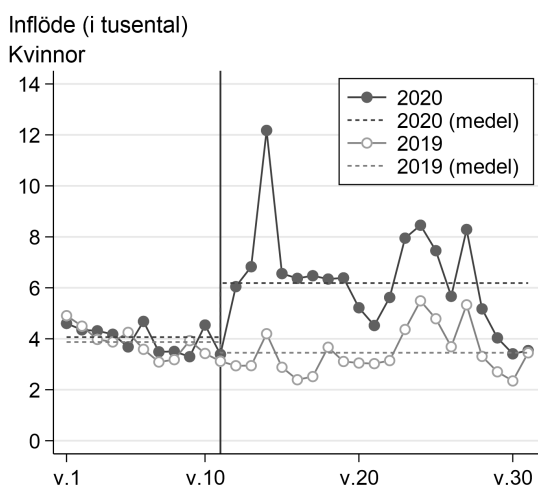
skiljer sig något från situationen i flertalet andra länder där kvinnor nu, i motsats till tidigare lågkonjunkturer, har drabbats hårdare än män.

Inflödet av nya arbetssökande ökade med i genomsnitt 2 500 kvinnor och 2 800 män per vecka (73 resp. 70 procent). Antalet kvarstående arbetssökande ökade i genomsnitt med 37 000 kvinnor och 43 000 män (13 respektive 14 procent).

Potentiella förklaringar till att kvinnor drabbades hårdare än män i andra länder inkluderar (i) att de branscher som initialt påverkades mest under den pågående lågkonjunkturen var kvinnodominerade, (ii) att stängda grundskolor och förskolor gjorde det svårare för kvinnor med små barn att fortsätta arbeta, samt (iii) att kvinnor i lägre utsträckning än män har arbeten som tillåter distansarbetande.

Bokslutet dröjer

I den här studien har det inte varit möjligt att undersöka huruvida pandemins första våg drabbade även andra redan missgynnade grupper hårdare – såsom lågutbildade och låginkomsttagare – utan bara i vilken utsträckning olika demografiska grupper drabbades olika hårt. Men det står ändå klart att pandemins bördor så långt inte på något sätt har fördelats jämnt.

Inflödet av nya arbetssökande inskrivna vid Arbetsförmedlingen under de 31 första veckorna av 2020 och 2019 uppdelat på män resp. kvinnor

Rapporten i korthet summerar utvalda rapporter från IFAU. Om din organisation vill prenumerera på tryckta exemplar, skicka dina kontaktuppgifter till ifau@ifau.uu.se. Ange "prenumeration RIK" i ämnesraden och ange gärna önskat antal exemplar ni vill få.